

Câteva considerații asupra toponimiei românești

de V. Bogrea.

In „Viața românească“ din April 1920, p. 274, se exprimă mirarea, că „numiri geografice românești dintre cele mai răspândite au rămas până astăzi, în ceeace privește originea lor, necunoscute, nu numai marelui public, dar chiar specialiștilor.“

Afirmația trebuie luată cum grano salis. Adevărul e, că toponimia românească, dacă n'a fost până acum sistematic explorată, n'a fost nici cu totul neglijată de cercetătorii noștri. Așa, lăsând la o parte pe cei mai vechi, ca: Hasdeu, Melhisedec, etc. (o schiță bibliografică, v. la Șă'neanu, *Istoria Filologiei*, p. 252, nota 1), și, dintre cei mai noi, pe cei fără chemare (legiune!), am putea pomeni studiile d-lor Iosif Balan (*Numiri de localități*, Caransebeș 1898), D. Dan (*Din toponimia românească*), O. Densusianu (*Urme vechi de limba în toponimie*, în „*Studiu de filologie română*“ pe 1898), Giuglea (în „*Anuarul de Geografie și Antropogeografie*“ pe 1909—10, p. 39 și urm.), N. Iorga (*passim*), G. Pascu (în „*Arhiva*“ din Iași), A. Philippide (în „*Viața românească*“), S. Pușcariu (în „*Convorbiri literare*“), V. Virgil (în „*Viața nouă*“).

Dar, chiar dacă constatarea cifată ar fi riguros exactă, — cum este, într'un fel, nu numai pentru toponimia românească, ci pentru *oricare* altă! —, explicația e foarte simplă.

Exceptând categoria, așa de numeroasă, a numelor topice derivate din nume de persoană (al „moșului“ eponim, întemeietor¹): *Ștefănești* (cf *Tefcani* = **Steffcani*), *Mihăileni*, *Corlăteni*

(1) Din corespondentul ngr πρωτόγενος, „ancien [= ancêtre] d'un village“ (Contopoulos), avem n de fam dobrogean *Protoghiru* („Analele Dobrogei“, I, p. 389) *Protosinger*, s în j. Prahova (Pomi, *Statistica răzeșilor*, p. 158) = *protosincel* (rang bisericesc)

(*Corlat*), *Rădăuți* (cf. *Pilipăuți* — **Filiipăuți*?), *Badărăi*, etc., — casul se regăsește, identic, la Greci: Φιλιπποί, Ἀθηναί, etc.¹); la Slavi: *Martinics*, *Lobkovics*, etc., de fapt, plurale ale patronimicelor în *-ic*, însemnând: „urmașii lui Martin“, etc.; în Nivernais, unde cele mai multe sate poartă numele familiei în temeietoare: *les Gariots*, etc. —; exceptând, apoi, numele derivate din **apelative românești*, care se identifică de la sine, și pe cele derivate din *apelative străine* (majoritatea, slave) pentru a căror identificare e destul să deschizi pe Miklosich *ad loc.* (astfel. *Târnăuca*, „*Spinoasa*“, — cf. *Târnova*, *Câmpina* —, *Probotești* = *Pobrăești* (sl. *Pobrato*, „*Fârtat*“, *Pobrata*), *Cobâla*, „*Iapa*“, *Volovăț*, „*Bouleni*“, etc.), — restul constituie un mănușchiu de enigme

Ajutorul, întru deslegarea lor, trebuie căutat în documentele istorice. Acestea oferă adesea formă arhaică, primordială, sau măcar una intermediară, care denunță originea. Mai mult: fără ele, etimologiile cele mai plausibile în aparență pot fi, de fapt, false și, din contra, cu ele, cele mai neverosimile se pot dovedi juste. Câteva exemple. Există, în jud. Vaslui, numele de loc. *Ferești*. Care-i originea lui? Câmpul ipoteselor e deschis: *fier*, *fiere*, *Fierea*, *Fiera*, *Horea*, *ferești*, etc.; documentul însă (I. Bogdan, *Documentele lui Ștefan-cel-Mare*, I, 292) închide orice controversă, dand formă originară: *Feerești*, care indică eponimul *Feer*, *Feir* = ung. *Fehér*, „*Albu*.² — *Bala-de-jos*, n. de sat, din jud. Mehedinți, pe care ai fi dispus să o consideră ca *bala*, „*fiață*“, „*șaipe*“, se revelează, în cutare hrisov de la Mircea-cel-Bătrân (publicat de I. Bogdan, în „*Analele Academiei Române*“ pe 1908, p. 7), ca *Beala*, fem. lui *bel*, *bai*, „*alb*“ (slav.). — *Vocotești* din jud. Iași (v. Frunzescu, p. 529), față cu *vocot*, „*furtună, vijerie*“ (Frâncu-Candrea, *Moții*, p. 107) ar fi greu de explicat sigur, fără formele primitive: *Văcotești* atestată într'un document din 1685 (v. C. Erbiceanu, *Istoria*

1) Pentru *Nicolina* (cartier al Iasului), cf. și ngr. Νικόλινα, Ηλένα, Ιωάννινα, etc. (v. „*Anuarul științific*“ al Univ. din Atena, pe 1915, p. 1 și urm.).

2) Un *Ferești* (Fejérfalva) maramureșan, v. Ia Bunea, *Incercare de ist. Românilor*, ed. Academiei Române, p. 157.

Mitropoliei Moldovei și Sucevei, p. 7), *Vaçotă*, n. de localitate lângă Iași (*ibid.*, p. 331), evident după „moșul“ *Vacota*, de la *vacă* (cf. *Bootă*, *Calotă*, *Iapotă*, etc.; tot așa: *Bealotă*, *Bărholă*, *Borbotă*, *Casota*, *Cernota*, *Cosotă*, *Dracota*, *Drobotă*, *Gogotă*, *Grănot*, *Habotă*, *Harçotă*, *Horhotă*, *Junotă*, *Lopotă*, *Milot(eanu)*, *Mănot(ești)*, *Momot(ești)*, *Ochiota*, *Oota*, *Oprot(escu)*, *Pâncotă*, *Plumbotă*, *Radota*, *Rascotă*, *Secotă*, *Tacotă*, — profităm de ocazie, pentru a întregi listele date în „Neamul românesc“ din 24 Iulie 1916 și 20 April 1917).

Numai cu dicționarul geografic într'o mână și cu colecțiile de documente în cealaltă se poate ajunge la rezultate temeinice în acest domeniu.¹⁾

„Simon Herfa, de la care să numești târgul *Herfai*, din leat 7123 Mart 24“, glăsu' este o însemnare în mss. Acad., no. 4104, f. 39 (după excepțele d-lui G. T.-Kirileanu), întărind definitiv originea numelui de orașel din jud. Dorohoiu; cf. *Cetatea Herții*, *Movila Herțulut* (Ciocoiu, *Note la monografia bisericilor din jud. Dorohoiu*, s. a., p. 64); un *Hiarfea*, la 1599, în N. Iorga, *Studii și documente*, XI, p. 85. (Pentru etimologia numelui personal însuși, cf. rom.-dial. *hercz*, consemnat în Anonimul Băنățean ca sinonim al lui *shomek* – *șomâc*, *șoarece*, și n. d. fam. *Şoarec*). — Numele satului *Ibănești*, din același județ, ca și al apei care-l străbate, se lămurește ca un derivat din n. de pers. (slav) *Liuban*, *Iuban*, prin intermediarul *Lîubâneasa*, *lubâneasa*, atestat în documentele de la Ștefan-cel-Mare (Bogdan, II, 563); cf. *Ibăneștii Ardealului*, ung. *Libánfalva*. (Un sat *Ibara*, în Tutova) — „Nepoata bâtrânului luban, fiica lui Andreica *Cordaru*“, pomenită într'un document slavon din 1519 (v. *Arhiva istorică*, I¹, p. 86), explică numele altui sat dor-

1) Un criteriu decisiv poate fi, uneori, „cercetarea la față locului“ a elementului topografic: ea arată, de ex., dacă un nume ca *Arinoasa* și *Aniniș* (*Aninoasa* și *Aniniș*) derivă din *arin*, *anină*, „nisip“ (de unde, și *renie* – *arenie*, „plăă“, din Pasculescu, *Lit. pop. rom.*, p. 374), ori din *arin*, *anin*, „auine“ — Ca *Suceava* are la bază pe *soc* (cf. *Soci*), se dovedește, nu numai prin arhaicul *Sociav(a)*, ci și prin apelativul *suceava*, numele „ievii de Iesut“ cind e „de soc“ (Pamfile, *Industria casnică la Români*, p. 277). — *Ciric* — *cicric* (*ibid.*, p. 261), de origine turcească (cuman. *sicric*, „cursor“: Kuun, p. 295), să nu fie apelativul corespunzător numelui din topicul (*Deatalul*) *Ciriculut* (lângă Jashi)². Cf. și ung. *csirikk*, „perdrix“.

hoian: *Cordărenii* (de la *Cordaru* = *cordar*, „arcufex“). *Macsut*, Vornic de Botoșani în 1712, care nu era Grec, ci Tătar (v. Papadopol-Calimah, *Note istorice despre orașul Botoșani*, p. 50), cum îl arată însuși numele (turc. *macsud*, „întâ, tel“ : Calfa, *Dictionnaire françois-turc*, p. 139, cf. *Murat-Murad*), c'arifică originea *Macsutului* botoșanean. — *Sârca*, n. de apă și loc din jud. Iași, e, foarte probabil *Sârbca* = „Sârboica“ (cf. *Sârbfe*, n. de sat în Craina; *Sârsca* = **Sârbsca*, *Srpska*, sat și deal; în j. Dolj, unde și *Serca* = *Serbea*; *Srbaca*, n. de fem., la Iorga, *Scr. și ins.*: I, 246; apoi: *Românca*, *Franțusca*, *Rusca*, *Sasca*, n. de moșie Frunzescu), atestat documentar ca nume al surorii lui Miron Barnovschi (v. „Arhiva genealogică“ a d-lui Sever Zotta, II, 35), mai verosimil decât *Scripca* (cf. Miron Costin, ed. Ureche, I, 209).¹⁾ Pentru formă, cf. *Săcele*, *Muncel*, *Târșor*, *Molceanu* = *Săt(ă)cele*, *Târg(u)șor*, *Moln(i)ceanu* (de la *Molnița*; cf. *Molna*, dar și sârb. *molnica*, „Bethaus“), poate și *Mârșani* = **Mârcșani* (de la *Mrkša*; cf. *Vâlsan* = *Vâlcsan*). Numele, firește, nu implică neapărat o origină sârbească a satului; cf. totuși satele *Sârbi*, *Filosofii*, din j. Vașlui, despre care v. Bogdan, *Doc. lui Stefan cel Mare*, II, 81, precum și satul tezulan *Vitorogă*, de la un *Vitorog* = sârb. *vitorogǔ*, „mit ungewundenen Hörnern“ (vestii din același județ pornesc de un *Ivo*). Să adăugim cunoscutul patronimic *Sârcu* (= *Sârbca*?). Un n. de fam. *Sarca*, la N. Iorga, *Privilegiiile șangăilor de la Tîrgu-Ocna*, p. 6.

O altă cauză de rătăcire în materie de toponomastică e tendința spre arhaisare cu orice preț.

Bucnoasa, d. ex., sat ca oricare altul, din jud. Botoșani, trebuie să-și urce obârșia până la Bisseni: „In quibusdam nominibus geographicis Moldaviae Bissenorum memoria adhuc viget, ita pagus quidam Moldaviae *Beznousa*, alias pagus *Bezest* no-

1) *Viorica* nu poate fi «dus în sprijin, el neraportându-se la *vioară*, „scripcă“, ci fiind numele planetei, întrebuițat ca nume de femeie *Floarea*, *Călină*, *Calomfira*, ba chiar *Cânepea* (n. alegoric al „spânzurătorii“ – obișnuit: *Vișa Cârpenișa*, de la sl. *višu*, „suspendat“ într-o variantă a baladei „Corbea“, la Pamfile, *Cântece de fară*, p. 28), pentru care cf. sârb. *Konop'ia*. Etnice, ca n. de femeie (de boțez), nu sănt ceva neobișnuit. bulg. *Gârcina*, lit. *Greaca*, apoi *Englessa*, *Ungara*, n. de femei din Dalmatia evului mediu (Jireček, *Die Römanen in den Städten Dalmatiens*, l² pp. 35–61) etc., cf. *Roman*, *Roméo* ('Ρωμαῖος), *Francisc*, etc.

minatur“ (Géza Kuun, *Codex Cumanicus*, p. LXXVIII), când, *Bezești* e un simplu derivat din *Beza*, iar *Bâznoasă* nu e, în realitate, decât sl. (rut. s. pol) *beznosy*, „fără nas, cîrn“, ca atâtea alte *Cârna*, s. în j. Tecuci, *Cârnul*, s. în j. Neamț, *Cârnecea*, s. în Ardeal, unde și: *Cârna*, *Cârnesti*!). Un *bazanas*, „cîrn“, se află, de a'tfel, într'un recitativ copilăresc: „nas *bazanas*“ (Pamfile, *Jocuri de copli*, în „Analele Acad. Rom.“ pe 1906, p. 366), precum, într'o variantă a aceluiași recitativ (rev. „Ion Creangă“ pe 1914, p. 101), se găsește și *bazaochi* („ochi bazaochi“); cf. același, o. c., Buc. 1909, p. 64: „nasul *fărtănasul*“ = făr'de nas? — În treacăt, amintim că *bezmetic*, a cărui etimologie, datorită lui Weigand (rut. *besmatok*, „roiū fără matcă“), ni se pare neindoioasă, se zicea, originar, și la noi în special despre albine: „*bezmeticesc* roji fără matcă“ (Conachi, citat de însuși Cihac, s. v.), „un roiu de albine se învârtia în sbor deasupra capului său și umblau *bezmetice* de colo până colo, neavând unde să se aşeze“ (Creangă, *Opere complete*, ed. I „Minerva“, p. 317; cf. Dicț Acad., s. v., și M. Costin, ap. Kogăln.², 350: „o oaste ce era ca un roiu fără matcă“) și că același înțeles propriu îl întâlnim în sărb. *bezmatok*, „Bienenstock ohne Koni-gin“, *obezmatici se*, „die Bienenkönigin verlieren“.

Iașul chiar, a cărui etimologie a fost căutată pană în pecenegă (după horda *Iasy-huban*: Tomaschek, cf. *gyász ország* din cîntecele populare secuiești: Kuun, *Additamenta*, n. s., p. 3) și cumană (Şăineanu), — alte explicații, v. la N. A. Bogdan, *Orașul Iași*, ed II, p. 13 și urm., care uită pe Cihac, Ghibanescu... —, s'ar putea să-și aibă originea în numele de persoană al unui *Iașu*, intemeietor al satului *Iași*, cum spunea deja Cantemir, *Descrierea Moldovei*, ed. Socec, p. 43: „un morariu bătrân *Ioan*, căruia îi zicea și *Iassi*“. De fapt, pol. *Iaš*, *Iasia*, *Iasiul* înseamnă: „Jeannot“, „Ionică“; cf. pol.-dial. *Ias*, „Teufel, Hase“ (Berneker, s. v. *Ivan*). — Pentru eponimul „văcăi“ al lui Bandinus, cf. *Iuș purcăriș* din poesia populară (v.

1) Interesant, ca Maretic, într'un studiu asupra numelor proprii publicat în *Memorile Academiei Iugoslave*, LXXXI, p. 95, derivă pe *Krnul*, evident om *Cârnul*, din „palaeosi Κρνη, ωτέμητος, cui aures amputatae sunt“.

N. Iorga, *Geschichte des rum. Volkes*, I, 179) și sărb. *Iašo*, „Iacob“.

Ceeace dă o deosebită autoritate mărturiei lui Cantemir și Bandini e faptul, că ele se basează, de sigur, pe tradiția populară.

Aceasta nu însemnează, totuși, de loc, că tradiția populară trebuie urmată în genere și că, în speță, numele lașului n-ar putea fi de origine cu mult mai veche,¹ — cum e, cu siguranță, casul la altele. Fantasiile „etimologiei populare“, care din *Cernagora* Neamțului („Munte negru“), lângă Piatra, face *Cer-negura*, pretinzând că „cerul e înnegurat“ întracolo, când stă să ploaie, sănt prea cunoscute, ca să nu ne pună „en garde“. De altfel, „etimologile populare“ nu sănt monopolul poporului. În „Pseudokynegetikos“ al său, Odobescu vorbește de muntele buzoian *Curcubeta* aşa fel, încât e vădit că se gândește la — *curcubēū*, pe când, din nenorocire, adevăratul etymon al numelui e prosaicul „bostan“. *cucurbctā* (cf. piscul *Cucurbeta* din munți Bihorului, precum și sinonimele; *Iigva*, munte în j. Buzău, iar, la România din Bărăgan și Serbia: *Tâlva Frăsinelului*, etc.)

Un element din cele mai de preț în cercetările toponomastice sănt *dubletele* (luând cuvântul în înțelesul larg), mai exact: *paralelele* toponimice. *Cozla*, numele de munte din Neamț, trebuie comparat cu *Cozla*, n. de localitate din Ardeal, cu *Koz grad* de lângă Bistrița bosniacă, precum și cu acele „*Cozles* seu tumuli, vulgo *Mogili* dicti, altissimi et maximi et frequentissimi maximorum et cruentissimorum, ut pluimi asserunt, ac verisimile rationique consonum videtur, quondam bellorum certissima signa, seu illustrium virorum sepultura conspicuntur“ (Bronius, *Descriptio Tartariae*, în *Scriptores rerum Hungaricarum*,

¹) *Basbazarj*, „lieu de la résidence du prince de Moldavie“, din memorile lui La Croix, secretarul ambasadei din Constantinopol, 1670—3 (N. Iorga, *Acte și Fragmente*, I, 83), e mai curând turc. *Başbazar*, „Hauptstadt, Ca pitale“, decât încă un exemplu de acel *lasbazar*, *Jászvasár*, atestat mai întâi la Schiltberger, în 1424. „*Asparseiy*“ (ed. Langmantel, p. 111); cf. *Stepanovața* („*Şefanovića*“): „*Stepanovața vel lassi*“ (Bronius, *loc. infra cit.*, p. 2). Pentru „*GessmarkJassmark*, v. Iorga, *Istoria comerçului românesc*, I, p. 176 — Sa adaugăm pe „*forum lassutam*“ din tratatul de la Lublau (1412) și pe *Bahlotjazwar* din Reichersdorf (la Paplu, *Tesaurul de mon ist.*, III, 138).

I, p. 815), — deci, *cozla* ca apelativ, în felul unui *movila*, *holm*, *dâlm*, *gâlm*, *glâmie*, *gruiu*, *dâmb¹*, *măguru*, *gorgan*, — îaș, împreună cu acestea, el trebuie raportat la sl. *kozla*, „*țap*“, *kozlea*, „*led*“, *koz*, „*capră*“ (cf. n. de fam. *Buznea*, idem, *Coșbuc*, lit.: ‘*Ziegenbock*?’). Explicația căștigă în siguranță prin această comparație, datorită căreia numele nu mai apare isolat, ci ca membru al unei numeroase familii onomastice.

Cordun, numele popular al Bucovinei (despre cestașalt, v. studiul d-lui Nistor), din *cordonul* militar al „anexatorilor“, se asigură prin comparația cu *Cheiia Cordunului*, „numire ce se dă punctului Cheia, jud. Buzău, din com. Nehoiașul, pe unde râul Buzău intră din Transilvania în județ“, *Cordunița*, în aceeași comună, făcând hotar între ea și Chiojdul-din-Bâsca, *Cordunul*, sat în jud. Mehedinți, etc. (v. *Marele Dicț. Geografic*): pretutindeni, ideia de „hotar“ (cordon grăniceresc), — și aiurea: „Nous avons parcouru ce qu'on appelle, dans le pays, le *Cordon*, la route qui conduit à la frontière; sous le régime turc, il n'y avait qu'un affreux sentier“ (A. Bordeaux, *La Bosnie populaire*, p. 258). Cf. în același înțeles, de „graniță“: *bouri și pajura*. „Printre Arvați [— Croați], în tabăra lui Ipsilante, era și un popă grec, ăla de care vorbește și acumă lumea și-zice: *Popa de la pajura*“ (Rădulescu-Codin, *Legende, tradiții și emintiri istorice*, p. 101) ³⁾

¹⁾ Pentru înțelesul de „*tumulus*“, cf. și dr. *tumbă* din a se da de-a *tumba*, „culbuter“, cu fr. *tomber*, apoi mr. *culutumba*, idem, ngr.-dial. κουλουμούντος, idem (după G Meyer, *Ngr. Stud.*, IV. 39, dintr-un it. *culomontare*; altfel, Xanthoudidis, în ’*Αθηνα* pe 1915, p. 153), mr. *tumba*, „tombe(au)“, „coline“ = lat. *tumba*, „mormânt“

²⁾ Aici se raporta acei *Kordany* turci și români, de cari se vorbește în scrisoarea latinească din Ungaria (1663), al cărei extras îl publică d. N. Iorga, în *Acte și fragmente*, I, p. 261. „*Kordonstellung*“ a trupelor e, de altfel, începând de la Adrian, organizația tipică a pazei hotarului (*times*).

³⁾ *Arade*, n. de movilă în Dolj, n'are a face cu *Aradul*, de care-l apropie Hasdeu (*Etim.*, III, 1449); el e, poate, plur. unui* *aradă* ngr. ἀράδα „sir‘ rând“ (acesta însuși, din it. *arada*, ml. *rada*, fr. *raie*, după Triandaphyllidis, *Die Lehnwörter der ngr. Vulgarliteratur*), care se găsește în mr. *gumarada*, „gramadă de pietre strânse, stog de pietre strânse într-un ogor“ (Dalametra) — **grumaradă*, lit.: „arada (sir) de gramezi de acest soiu“ (din **grūm* = lat. *grumus*, „petit tas de terre, petit tertre, petite éminence limite“ d'un

Vârciorova Mehedințului merge împreună cu dubletul ei bănățean Verciorova (cf. Warthalova, într'un doc. din 1475, ap. Csánki, *Magyarország történelmi Földrajza*, II, p. 71), iar amândouă nu se pot despărți de Vârciorogul din Bihor – rom. dial. vârciolog, „vârtejul de apă“ (Viciu) = sârb. vrtlog, idem; cf. (*a umbla*) vârciog, „repede, sprinten, priceput“ (Pamfile, *Stefan-cel-Mare*, p. 66) – *vârctciog? (Ori *vârfcirog? Cf dubletul latinesc *vertex-vortex*, „crește t; vârtej, vir“). Numele s'a dat, în speță, prin alușie la apele Dunării, întocmai ca în casul Munților Virului, din preajma Porților-de Fier, „numiți aşa, pentru că acolo, în dreptul lor, fierbe și clăcotește apa“ (Rădulescu-Codin, o. c., pp 9, 109), — *Vir* însuși fiind identic cu sârb. *vir*, „bulboană, vârtej“; cf. *viroaga* (vsl. *virū*, lat. *vortex*), *An Vir, Viru-Ejuluw, Moara-di-la-Vir*, în Meglenia (Papahagi, II, 45, 50, unde și: *An Vrâcia*), *Lacul Virului* (jud. Fălcău), etc. (Sinonimul *dornă*, „bolboană, bolboacă“, din Viciu, explică originea numelui topic *Dornă*; cf *Sarul-Dornei* = ung. *sar*, „viroagă“, *Toance*, „bolboană“). — Substituția de sufix (-ova pro-oga), care nu e fără exemplu în limba noastră (cf dubletul *Sovârlov-Sovârlighiū*, n de sat, dintă'un doc. de la Mateiu Basarab, în „Anuarul de Geografie“, IV, 59, sau *belciuv* = *belciug*, în „Herodot“, ed. N. Iorga, p. 517, dar mai ales n. de plantă *slobonov* = *slăbănoch*: Panțu, p. 268), s'a făcut supt influența toponimicelor în -ova, caracteristice regiunii respective (cf. dubletele sârbești în -ovo, -ova), mai mult decât cele în -adia (cf. *Mehadia, Ciocadia, Amaradia*, sârb *Šumadija*, „dumbravă, bunget, stejăriș“, *Sârbadia*, „sârbimea“).²⁾ Compară și varianta *Vâr-*

champ", al cărui deminutiv, *grumulus*, a dat pe mr. *grumur*, „stog, gramaďa". *ibid*; cf. Papahagi, *Notișe etimologice*, p. 24). — Arada se chiamă, de altfel, și o parte din satul Albac, după parăul cu același nume. — În legătură cu sinonimele de mai sus ale lui „cozla“, cf. încă. *mâglă*, „grămadă de bulgări de sare“, de unde *mâglas* (Cf Rev. p. 1st., etc., X, p. 523).

1) *Măisoarele*, „năcăzurile, dorurile“, din aceeași povestire (p. 73), e, probabil: *băisoarele*, pl. deminutivul lui de la *baiu*, ideim.

2) Despre larga răspândire a acestui sufix poate da o idee prezența lui în numele Moldovei însesi (după apă, cf. *Moldova* din Bănat și cea basarabeana) și în localități ca: *Blagova, Rahova, Topolova*, ba chiar *Bucovina*, din Polopones. Un munte *Tutov* și un sat *Tutova* există și în Mehedinți (v. Frunzescu).

cioroaba (Codin, o. c., p. 12), explicabilă ca etimologie populară (cu *roaba*), dacă nu ca un simplu fenomen de disimilație.

În ce privește etymonul *vârfcior - -ova*, propus de d. Guglea (*Anuarul citat*, II, 207), observăm că el se sprijine, de fapt, pe existența prototipului **Vârfciorova*, care s'ar fi găsit într-un document din Arhivele Statului, după o comunicare a d-lui Nedioglu, — ceeace, după cum mi-a confirmat-o însuși d. Nedioglu, era o eroare de amintire din partea d.-sale.¹

Mehedinți însuși (cu variantele *Meadinti*, *Miedinți*) trebuie pus în legătură cu întreaga grupă a sufixului toponomic *-inț(i)*: *Dunărințu* (și n. de vânt; apoi: *Sârbii Dunarințu*, în N. Iorga, *Oltenia în epoca lui Tudor Vladimirescu*), *Mărgininti*, *Stroinți*, *Negrinți*, *Miculinți* (cf. *N.colinț*, dar și *Hudinți*), *Gădinți* (gâde ?), *Scobinți* (*scoabă* ?), *Serbențî*, *Berlințî*, *Ciorlințî*, *Uorlințî*, *Raspopințî*, *Bununțî*, etc. (Pentru Voivodint, — din rom. *Voivod* —, *Binținț* [= *Vincentiu* ?], *Băcăinț*, etc., etc., cu desinență corespunzătoare ung *-encz*, v. *Dicționarul numirilor de loc. cu populație română din Ungaria de Moldova și Togani*; iar, pentru cele basarabene, v. Pamfile, *Tinutul Hotinului la 1817*, p. 29 și urm.: *Malinți* = *Malinița*, etc., cf. Hasdeu, *Etym. Magn.*, III, col. 2879, supt *Baunți*, n. de sat bucovinean) Un *Ducărințu*, în N. Iorga, *Corespondenta lui D. Aman*, p. 157. — Sufixul acesta lipsește în monografia d-lui Pascu, ca și *-lui* dintr-un *Bahlui* (cf. *Etym. Magn.*, s. v., unde nu se exclude identitatea cu *Balhuita*, *bahna*, din care-l derivă și Pascu, prin suf *-uiu*), *Cataluiu* [*Cataloiu*!] *Covurlui*, *Derehlui*, *Derlui*, *Geamartalui*, *Sartalui*, *Suhului*, *Testlui*, *Vaslui*.

Acest paralelism al dubletelor conduce uneori la rezultate surprinzătoare.

1 *Petrovo selo* din Craina ar putea ajunge, cu timpul, nu numai. *Petrovo* simplu, după obiceiul (Giuglea, I. c., p. 206), ci și: *Petrovasela*, ca omonimul sau ardelean (ung. *Románpetre*), iar, cu ajutorul etimologiei populare, chiar „*Petru-Vasile*” — Un corespondent pentru *Breb* (*ibid.*, I, p. 45) gasim în Banat: *Hođos* (ung. *hódos*, „loc bogat în eastori”). Alte urme de fauna, arhaica sau nu, în toponimie (obișnuit, prin n. de familie). *Colun*, n. de sat în Ardeal și de părâu în Dolj („asini sălbatic”), *Plotun* („soiu de cerb”; cf. Pârvescu, *Hora din Cartal*, p. 66.: „dpinci de plotun”), *Orlea* („vultur”), *Vrancea* („Corbea”), *Socola* („șoim”), etc. Pentru „montes nivei” ai documentelor latinești (Giuglea, p. 50), cf. însuși numele unguresc al Munteniei: *Havasalföld*, din *havas*, „munte”, lit. „cu zăpada” („Schneeberg”), și *alfold*, „câmpie”, „tara”.

Pe lângă *salatul* care există în atâtea exemplare ardelene, România transcarpatină prezintă nume topice ca: *Hurez* (în Făgăraș), *Peleș* (com. Suhodol, cf. râul cunoscut și vr. *peleș*, „fimbria”), *Hasdău* (în comit. Imoara, ung. *Haszdó*, *Hosdó*), *Hoteni* (în Maramureș ung. *Hotinka*), din același radical cu *Ho inul* basarabeanc (cf. *Hoten*, *Hota*, *Hote* = *Hotinur*, n. sl. de pers., în Dalmatia medievală: Jireček, *Die Romanen in den Städten Dalmatiens*, I², p 73). *Orheiul* din Basarabia nu se poate desface, etimologic, de *Orheiul* Bistriței (N Iorga, *Istoria Românilor prin călătorii*, I, p. 70, se gândește, cu drept cuvânt, la un apelativ românesc provenit din ung. *Várhegy*, „loc de cetate“), nicăi *Chișinăul* însuși (după Hasdeu, Etym Magn., III, 2800, s. v. *Bâc*², din tătăr. *keşené*, „capelă pe moimânt“, în Codex Cumanicus, p. 263: *kesenä*, „fossa, bustum“¹) de *Chișineul* arădean, la Unguri: *Kisjenő* = *Inaul* s. *Ineul-Mic* (cf. *Ineu*, ung. *Kisjenő*, în Bihor; *Inau*, ung. *Inó*, în Sălagiu; *Inau*, ung. *Ünömező*, în Solnoc-Dobâca). — *Putna* bucovineană își are încă un „pendat“ în *Putna Caraș-Severinului*.

Lăsăm să urmeze, la sfârșit, o mică listă de nume topice din vechiul Regat, de origine ungurească: *Corod(esti)* (j. Tutova) = ung. *Coroda*, „spital“ (cf. *korház*); — *Finta* = ung. *finta*, „strâmb, pieziș“; — *Homocéu*¹ (j. Tecuciū) = ung. *homok*, „nisipiste“; — *Homor* (părâu în jud. Suceava) = ung. *homora* „văgăună“ (cf. *Gura-Humorului*, *Homoráciú*, *Omorâcea*), — *Pângarați* (mănăstire, în jud Neamț) = ung. *Pongorácz* (Panigratie, Pangratii); — *Rarau* (munte, tot acolo) = ung. *ravó*, „bârlan“²); — *Urmeniș* (sat, în j. Bacău) = ung. *Örményes*, „Armeniș“ (cf. *Bâjnegi*, s. în Gorj, = Bosniaci).

1) *Ibid*, sinonimele, čugur, „fossa“ (p. 283), taraga, „fossa“ (p. 285). — *Ottac*, „insula“ (*ibid*, p. 257), explică pe *Otace*, deci „Ostroave“, cf. *Séghedín* = ung. *szeged*, „insula“ (dar și *otac*, „adapost, cort“, turcesc, vr. *otace* таче, „Herodot“, ed. Iorga, p. 4/8).

2) *Marmadzău*, forma populară (în cantece) a numelui *Marmăția*, „Maramureș“ (cf. *Vlața Nouă* din 1920, p. 171, unde *fluvium* e de îndrepătat, *fluvius*), ar putea fi reflexul unui *Mara-mezo* — *Gilăul*, în schimb, are cu siguranță un arhetip romanesc: numele unguresc, *Gyalu*, pe care-l reflectă imediat, e. evident, rom. *Dealu* (pron. *gialu*), iar hărțile mai vechi, indică de fapt, acolo, un „Deal Mare“. adio, *Gelu*!